

Större byggnadsföretag och renoveringar inom församlingen under 1900-talet

Inledningsvis kan nämnas att under 1890-talet framfördes allt starkare önskemål om en grundlig renovering av kyrkan liksom uppförande av en ny skola i kyrkbyn. Beträffande kyrkan hade endast små förbättringar vidtagits, sedan den uppfördes. Dit hör läggande av tak av asfaltpapp på 1880-talet och insättande av en kamin år 1887. Till saken hör att såväl den första som den nuvarande kyrkan saknade uppvärmningsanordning, så kyrkobesökarna hade under vintrarna suttit och frusit årtionde efter årtionde. År 1890 inköptes en ny brandspruta för 1.070 kronor och samtidigt utsågs folkskollärare J. A. Henriksson till brandchef, och en brandkår med en man från varje gård i kyrkbyn inrättades. Om brandsprutan skulle användas vid eventuella eldsvådor i bygden, skulle ersättning uttas med 10 kronor i timmen. Sommaren 1891 lades koppartak på kyr-

Interiör av kyrkan mot koret.

kans torn, och år 1892 reparerades prästgården genom s. k. »gångled», dvs. bönder och torpare fick som tidigare utföra vissa dagsverken gratis. Under senare delen av 1890-talet uppfördes även den nuvarande ladugårdsbyggnaden jämte brygg- och hagarstuga på prästbordet, så visst hade en del förbättrats, men det väsentliga återstod, nämligen att göra något åt kyrkan och skolan.

För att ta skolan först så byggdes den under åren 1897–1901, då den skulle vara färdigmalad före den 1 september. Entreprenörer voro: För timring och taktäckning Jonas Anton Andersson, Långviken, för murning P. J. Nordblad, Trehörningsjö, för inredningsarbeten Hyvleribolaget, Örnsköldsvik, och för in- och utvändig målning målerifirman O. Harju, Örnsköldsvik.

Det bör nämnas, att byggnadsdirektionen uppgjort en förteckning på det virke byamännen i de olika byarna var skyldiga att leverera före den 15 april år 1897. Den som underlät att fullgöra leveransen fick i stället inbetala kontanta belopp enligt ett visst pris. Det var stora mängder virke det rörde sig om:

Från 14 byar	418 st.	timmer,	37 fot	långa	och 6 tum	i lilländan
» 8 »	646 »	plank,	21 »	»	7 tum · 2½ tum	
» 8 »	2.490 »	bräder,	21 »	»	7 tum · 1 »	
» Björnaby	8 »	bjälkar,	37 »	»	11 tum	i lilländan

Skulderna på skolbygget uppgick till 5.000 kronor, varför församlingen tog upp ett lån på 3.000 kronor.

Kyrkans ombyggnad och renovering

planerades praktiskt taget under hela 1890-talet, ty redan år 1893 föreslogs att bygga läktare och orgel. Året därpå levererade församlingsborna erforderligt virke, som fick magasineras i åtskilliga år. Först de sista åren på 1800-talet tog förberedelsearbetet fart. Som första åtgörande byggde torparen och stenarbetaren P. V. Österlind från Mattarbodum en ny kyrkbro år 1900 för ett pris av 520 kronor. Till byggnadskommitté valdes folkskollärare J. A. Henriksson, Björna, bonden Nils Andersson, Björnsjö, inspektör J. Berggren, Björna, förvaltare F. Lyon, Björna, och målaren J. Lindström, Movattnet.

Interiör mot läktaren och kyrkorgeln.

Arbetet bestod bl. a. i byggande av läktare, läggande av plåttak, diverse snickerier såsom att belägga innertaket och innerväggarna till en viss höjd med skivor av compoboard, ett byggnadsmaterial som var en föregångare till masoniten. Dessutom målades kyrkan både in- och utvändigt. Ritning hade utförts av arkitekt Jonas Wikberg, Örnsköldsvik.

Entreprenörer var: För snickeriarbeten byggmästare A. Engström, för målning målerifirma O. Harju, Örnsköldsvik, och plåttaket lades av en plåtslagare från Örnsköldsvik. Kontrollant var arkitekt E. Hagberg, Örnsköldsvik, vilken avsynade arbetena år 1902. Utöver de nämnda arbetena tillverkades även nya kyrkbänkar. Samtidigt med reparationsarbetena byggdes en kyrkorgel av orgelbyggnadsfirman E. A. Setterqvist, Örebro, till ett pris av 5.785 kronor. Orgeln stod färdig år 1902 och avsynades av musikediktör Jansson, Härnösand. De kontanta utgifterna för hela renoveringen torde ha hållit sig omkring 20.000 kronor. För att klara kostnaderna nödgades dock församlingen ta upp ett lån på 17.000 kronor för kyrkan. Till orgeln hade även Gideå & Husums AB skänkt 1.000 kronor.

Det omfattande arbetet hade gått fort, när det väl kommit igång. Glada var givetvis församlingsborna åt sin nyrestaurerade kyrka, och icke minst glad var man för den nya kyrkorgeln, som avlöste den kammarorgel klockare Grundström lånat till kyrkan på 1880-talet.

Ny prästgård

uppfördes intill den gamla åren 1922–1924, då den prästgård, som uppfördes på 1870-talet, var i stort behov av en grundlig reparation. Byggnadskommittén utgjordes av hrr Janne Schmidt, Björna, J. A. Andersson, Långviksmon, och Olof Söderlind, Björna. Byggnadsarbetet gick i församlingens egen regi. Något riktigt lyckat bygge blev det knappast, ty prästgården har tarvat betydande underhållsarbeten.

Ytterligare en större restaurering

av kyrkan och gravkapellet – Löftets kapell, som det heter sedan 1970 – ägde rum åren 1956–1957 och dessutom en utvidgning av

Interiör av Löftets kapell på kyrkogården. I fonden en Kristusbild i mansstorlek efter Thorvaldsen. Skulpterad och skänkt av förre kyrkovården J. E. Tovell.

*Altaruppsatsen »Golgota»
utförd av konstnären
Holger Persson, Sollefteå.*

kyrkogården fram till år 1959. Som byggnadskommitté för restaureringen fungerade hrr J. A. Nordström, Björna, Jakob Danielsson, Björna, och Ruben Nylander, Hemling. Arbetet bestod bl. a. i varmboning, ändringsarbeten i vapenhuset, tillbyggnad av en sakristia, insättande av ett nytt korfönster samt in- och utvändig målning. Träarbetena drevs i församlingens egen regi med byggmästare Anton Hägglund, Björna, som arbetsledare. Målningen utfördes av målarmästare Gottfrid Hagman, Trehörningsjö, dock utfördes målning av altare, predikstol samt mittpartiet av läktarbarriären av konstnären Nilsson-Hugo från Arnäs. En altarprydnad och en mindre relief utfördes av skulptören H. Persson, Sollefteå. Arbetet gick programenligt, och den 19 januari 1958 återinvigdes kyrka och kapell av biskop Hultgren. Utvidgningen av kyrkogården slutfördes år 1959.

Reliefen »Låten barnen komma till mig»
vid sidan om koret. Utförd av konst-
nären Holger Persson, Sollefteå.

Det kan slutligen tilläggas, att år 1926 installerades el-uppvärmning i kyrkan, och tio år därefter fick kyrkan en andra och något större kyrkklocka med följande inskription:

På ena sidan:

Under dåvarande kyrkoherden Simon Hennings tid
blev denna klocka gjuten på hösten
och tagen i bruk till jul år 1936
att med Björna församling tillsammans med lillklockan
ringa in gudstjänsttid och ringa de döda till ro.

På andra sidan:

Give då Gud, att var vi bo,
alltid när klockorna ringa,
samlas vi må i Kristi tro,
Herren vårt offer att bringa.
Hämta i bön hans hävor ned,
skåda i hoppet den sabbatsfred,
sist för Guds folk står åter.

För några år sedan utfördes ytterligare en reparation i kyrkan, då bl. a. trä- och målningsarbeten utfördes, varjämte det elektriska värmesystemet förbättrades.

Den välbevarade och väl underhållna kyrkan på Tenhällen mitt i kyrkbyn står nu där som ett monument över församlingsbornas vilja under generationer att se om sin egen sockenkyrka.